

Selveierjord til at kunne naae denne Frihed, naar Eieren vil betale derfor. At der iøvrigt skulde være en stærk Opfordring for Eieren af en Gaard med gammel Selveiendomsret til at stille den til Auction, for at at faae den tilflaaet sig selv, og derpaa indbetale en Tolvtedeel af Værdien, troer jeg ikke. Det samme ærede Medlem undrede sig over, at Regjeringen ikke vilde tildele Fæsternes Efterladte hele den Dvotadeel, som blev indbetalt for den frigjorte Fæstjord. Jeg synes, at det ligger ganske naturligt deri, at der ikke er nogen Grund til at give den ene Fæsters Efterladte mere end den andens, og naar man altsaa sætter til en Fjerdedeel af Salgsbeløbet — jeg holder mig til det Tal, som er nævnt af Regjeringen — den Sum, som skal betales for at frigjøre Fæstjorden, saaledes at den bliver til Selveierjord, saa seer jeg ikke nogen Grund til i de enkelte Tilfælde, hvor der erhverves en større Ret, at lade de Fæsters Efterladte, der tilfældigvis sidde ved Gaardene, faae denne Sum. Det er sandsynligt, at der gennem Afsløsningssummen for de forskjellige Gaarde vil indkomme større Beløb, end der vil medgaae til Udbetaling af de Dvotadele, der tilkomme de paa-gældende Fæsters Efterladte, og det forekommer mig da naturligt at opbevare det Tiloversblivende samlet i en Fond, hvorfra Renterne da tildeels kunne anvendes til Fordeel for, hvad vi dog maae vedblive at kalde Fæstebondestanden, eller dem, som træde i dens Sted, det vil sige den hele agerbrugende Befolkning. Jeg skal ogsaa her berøre, hvad jeg troer er blevet fremhævet af det ærede Medlem ved Siden af mig (Holstein), at der jo ikke kan være Noget til Ginder for at anvende en Deel af denne Fond ogsaa til Understøttelse for de saa ofte omtalte Fæsters Efterladte paa de 10de Gaarde. I hvilken Udstrækning disse Fæsters Efterladte kunne blive trængende i Tidens Løb, er det naturligtvis umuligt for mig eller nogen Anden at sige; men saa Meget skal jeg dog tillade mig at meddele det høie Thing, at der efter de Opfordringer, der ifjor, hvis jeg husker rigtig, henvendtes til Indenrigsministeren, — jeg veed ikke om her i Salen eller i Ud-

valget — om at indhente Oplysninger angaaende disse 10de Gaarde, er indkommet Indberetninger til Ministeriet, hvorfra fremgaaer, at der siden Emanationen af Loven af 19de Februar 1861 og indtil 1ste Januar 1869 er nedlagt 27 Gaarde i hele Danmark, og efter de Oplysninger og Erklæringer, som ere blevne indhente, er der ikke en eneste Gaard, ved hvis Nedlæggelse der ikke fra Godseierens Side paa en eller anden Maade er blevet sørget for Fæsterens Familie. Om man stiller den endnu gunstigere ved at give den en saadan bestemt Udgang til at faae et Bederlag, vil jeg lade staae her; men jeg troer, at Folgen deraf vil blive, at man borttager den Forpligtelse, som de allerfleste Godseiere søle hvile paa dem, uden at man derved sikker Fæsternes Efterladte et saa rundeligt Bederlag eller en for dem saa kjær Forførgelse som den, der vilde blive dem tildeelt ved Godseierens Foranstaltning.

Der er endnu kun en eneste Bemærkning, som jeg vil tillade mig at gjøre til den ærede sidste Tale; forsaavidt han nærede nogen Tvivl om, hvorvidt det af mig laar anførte Antal paa Fæstegaarde i Danmark var fuldstændig rigtigt. Jeg udtalte som mit personlige Skøn af de Grunde, som jeg tillod mig at meddele det ærede Thing, og det vil vistnok ogsaa findes i Tidenden, at der for Diebliffet i Virkeligheden ikke vilde være mere end 6000 à 6500 Fæstegaarde tilbage. Det staaer vel ikke ligefrem i Tidenden, men som jeg troer, fremgaaer det dog af hele Sammenhængen, at Tallet her alene var om Fæstegaarde under Lehnene, Stamhusene, Fideicommissgodserne og de private Godser. Jeg havde dengang ikke de offentlige Stiftelsers og det beneficerede Gods for Die, og det forandrer i hvert Fald Forhold meget betydelig. Efter de Oplysninger, jeg tillod mig at meddele igaar, og som ere saa sikre, som det er muligt at faae dem — de ere tagne af Indberetninger, indgivne til det statistiske Bureau — var der under Lehnene, Stamhusene, Fideicommissgodserne og de private Godser den 31te December 1868 8662 Fæstegaarde med 46,742 Tønder Hartkorn. — Jeg skal ikke opholde det høie Thing længere idag. Det er jo muligt, at jeg inden